

LA PARTICIPACIÓ D'ESTUDIANTS I PROFESSORS EN UNA NETWORK D'INFERMERIA

Josefina Patiño Masó*, Universitat de Girona Josefina.patino@udg.edu	Míriam Ferrer Avellí*, Universitat de Girona Miriam.ferrer@udg.edu	Bernat-Carles Serdà Ferrer*, Universitat de Girona Bernat.serda@udg.edu	Isabel Parra Vega**, Universitat de Girona U1068303@correu.udg.edu
Marta Redondo Cabrera**, Universitat de Girona U1902715@correu.udg.edu	Elena Paraiso Pueyo**, Universitat de Girona U1069076@correu.udg.edu	Marina Sanchez Blanco**, Universitat de Girona U1903170@correu.udg.edu	

Universitat de Girona. Escola Universitària d'Infermeria.

* Professors UdG. Departament d'Infermeria.

** Estudiants UdG. Escola Universitària d'Infermeria

RESUM

El 17th Annual Meeting of the Florence Network (FN) va tenir lloc del 21 al 25 d'abril de 2009 a The Hague University of Applied Sciences (THU) Academy of Health-School of Nursing, sota el lema: "Patient/client centred healthcare". The Ducht perspective with an international touch", i es va centrar en l'actual situació dels drets dels pacients a Holanda aplicat en diferents camps de les cures infermeres.

L'Escola d'Infermeria de la Universitat de Girona i va participar amb l'assistència de dues professores i quatre estudiants.

El nombre total d'estudiants que varen assistir a la FN es de 47. La procedència dels mateixos és en total de 9 països diferents. De tots ells assistien per primer cop 18 persones 4 ho feien per segona vegada i 1 per tercera .

Els objectius del treball que es presenta son els següents:

1. Conèixer l'opinió dels estudiants respecte a la seva participació a la Florence Network
2. Saber quin perfil tenen els universitaris que hi assisteixen
3. Detectar els punts forts i els punts febles que destaquen els estudiants després de participar a la Florence Network

Durant la celebració del meeting els estudiants de l'EUI van elaborar unes preguntes per tal de poder valorar els objectius proposats

L'elaboració de l'enquesta i l'obtenció de les dades per tal de poder conèixer millor les opinions dels estudiants assistents al meeting va ser útil també per facilitar la integració als estudiants de Girona amb els altres participants, ja que era la primera vegada que hi participaven.

Molts d'ells destaquen la importància i necessitat en que aquesta experiència pugui tenir una continuïtat en la mateixa persona per tal d'enfortir les relacions ja establertes i iniciar la introducció a la xarxa d'altres estudiants que comencen;

Pel que s'ha pogut extreure de les enquestes podem dir que és de vital importància fomentar aquestes xarxes tant pels professors com pels propis universitaris i així fomentar d'acord amb les directrius de Bolonia d'intercanvi d'estudiants dels diferent països.

Es valora positivament el fet de donar continuïtat a aquets tipus d'experiències en el futur. La intenció recau en la possibilitat de que algun estudiant del nostre centre pugui a curt termini, participar de forma directa en l'estudent board (grup de 5 estudiants que treballen conjuntament amb el comitè acadèmic per la preparació del meeting annual) permetent així una major projecció del nostres alumnes.

A llarg termini i tenint en compte l'interès mostrat des de la FN, el propòsit seria la celebració de l'annual meeting a Girona en el marc dels estudis d'infermeria de la UdG, d'aquesta manera l'experiència podria arribar a tot el conjunt de professors i estudiants del centre.

INTRODUCCIÓ

La Xarxa Florence Network (FN) va ser creada l'any 1995 amb la finalitat de promoure les relacions entre els estudis de Diplomats en Infermeria a Europa. Actualment aquesta xarxa compte amb la participació de 37 Universitats/ Escoles d'Educació Superior, distribuïdes en un total de 18 països europeus (República Txeca, Bèlgica, República Eslovaca, Dinamarca, Finlàndia, Alemanya, Grècia, Itàlia, Llatvia, Holanda, Noruega, Portugal, Espanya, Eslovènia, Suècia, Suïssa, Turquia i Regne Unit).

Entre els principals objectius de la FN, destaquen els següents:

- Incrementar la visibilitat dels graduats en Infermeria a Europa.
- Fomentar l'intercanvi de professors i estudiants.
- Augmentar la qualitat dels programes formatius universitaris d'infermeria d'acord amb les directrius de Bolonya.
- Cooperar en la recerca.
- Participar en l'exposició d'experiències docents, professionals i dels estudiants.
- Promoure la publicació de textos científics de forma conjunta.
- Desenvolupar projectes per afavorir la participació en la formació transcultural dels futurs graduats Infermera.

L'Escola Universitària (EUI) de la Universitat de Girona (UdG) va entrar a formar part de la FN el setembre de 2005. El procés seguit per entrar a formar-ne part va ser:

1. Nominació de l'EUI de la UdG per entrar a la xarxa, per part d'un dels membres europeus que ja hi pertany (en el nostre cas va ser l'Escola d'Estudis Superiors KaHo St Lieven de la Katholieke Hogeschool de Aalst- Bèlgica, qui ens va recolzar).
2. Presentació de la memòria institucional de l'EUI, segons els criteris exigits per la FN (entre els que hi figuren entre d'altres: ser un estudi universitari, seguir els criteris de Bolonya pel que fa a la formació dels estudiants, tenir vigents intercanvis Erasmus i participar en d'altres activitats de caire internacional).
3. Presentació del Pla d'Estudis d'Infermeria i motivacions per pertànyer a la FN.
4. Publicació a la website de la FN de la memòria presentada.
5. Acceptació de la memòria institucional per l'Acadèmic Comitè de la FN.
6. Notificació a l'EUI de la seva acceptació a la xarxa.
7. Presentació de l'EUI de la UdG a la resta de membres e la FN (al meeting que es va celebrar a la Universitat d'Edimbrugo, l'abril de 2006).

En l'actualitat la EUI de la UdG és l'única Escola d'Infermeria espanyola que forma part d'aquesta xarxa.

Ens endinsem ara en l'explicació del funcionament i organització de la FN:

La FN té dos òrgans de govern visibles l'Academic Comitee (AC) format per 5 professors que s'encarreguen d'assessorar al/la President/a i de vetllar pel bon funcionament i organització dels diferents events que s'organitzen des de la Network i el Visibility Group (VG) format per 3 professors encarregats de promoure la visibilitat interna i externa de la Xarxa.

D'altra banda la FN també compta amb l'Student Board (SB) format per 6 estudiants (un d'ells n'és el president) i que s'encarrega entre d'altres de suggerir i organitzar diferents activitats pels estudiants en els meetings anuals, contactar amb altres agrupacions europees d'estudiants universitaris, mantenir activa "l'student page" a la web de la FN i treballar plegats amb el AC i VG.

Destacar que en l'actualitat i des de l'abril de 2007, una de les professores de l'EUI de la UdG, forma part del Comitè Acadèmic de la Xarxa. Aquest càrrec té una durada de tres anys i va ser escollit democràticament entre els membres de la xarxa, després de la presentació d'una candidatura en el meeting que la FN va celebrar a Varberg (Suècia) l'abril de 2007.

Tal i com es desprèn del que s'ha dit fins ara, des de la seva integració a la Network, l'EUI ha fomentat i vetllat per a la participació activa de professors i estudiants a la mateixa ja sigui a través de l'assistència al meeting anual que organitza la FN o en el suport als òrgans de govern de la mateixa.

En total els professors i estudiants de l'EUI de la UdG han pogut assistir a 4 meetings: Edimburgo 06 (2 professors), Varberg 07 (2 professors i 4 estudiants), Brno 08 (2 professors i 4 estudiants) i Den Haag 09 (2 professors i 4 estudiants). Pensem que l'assistència conjunta de professors i estudiants en aquestes trobades anuals, fomenta la participació en activitats internacionals relacionades amb els estudis d'infermeria, enriqueix les relacions entre els participants, suposa l'increment en l'adquisició de competències transversals en els estudiants destacant entre aquestes el coneixement de les llengües i molt especialment la de l'anglès i potencia la participació en seminaris, grups de treball, conferències i tallers compartits amb d'altres professors i alumnes d'altres universitats europees.

Els estudiants d'infermeria que assisteixen cada any al congrés anual de la FN, son prèviament seleccionats pel centre. Prèvia a la seva selecció, s'els informa d'aquesta possibilitat (en el mateix moment en que s'inicia la informació relativa als programes de mobilitat previstos per aquell curs acadèmic). Entre els criteris que figuren en la selecció dels estudiants per dur a terme aquest tipus d' experiència se'n destaquen: estar matriculat a primer o segon curs de la diplomatura, l'expedient acadèmic, tenir un nivell de First o similar d'angles, haver sol·licitat un Erasmus o tenir la intenció de fer-ho i/o la participació de forma activa en les activitats del centre: delegats de curs, assistència a comissions, jornades organitzades per l'EUI, etc. Posteriorment la direcció del centre informa individualment als que obtenen la plaça. Val a dir que el centre no ofereix en aquest moments aquesta possibilitat als estudiants de tercer curs, donat que interessa que l'alumne pugui tenir un cert tipus de continuïtat en aquesta experiència i alhora sigui un avanç i anticipació per a la seva possible experiència futura d'intercanvi en l'àmbit de la formació universitària.

Un cop finalitzada l'experiència, l'estudiant pot aconseguir fins a 2 crèdits de lliure elecció prèvia presentació del programa, el certificat d'assistència i/o presentació de comunicació si s'escau i d'una memòria de l'activitat realitzada.

Pel que fa als professors, el centre ofereix la possibilitat d'assistir al meeting anual de la FN a 2-3 docents /any. Per norma general la Xarxa permet l'assistència i estada gratuïta de dos estudiants/professor.

Amb tot el que s'ha exposat fins ara els professors i estudiants que varem assistir al meeting anual de la FN 09 volem compartir l'experiència que varem dur a terme aquest any, per tal de saber quin perfil tenen els estudiants de les diferents universitats europees que assisteixen a la xarxa i quin profit n'hi treuen. Es per això que a continuació s'exposen els objectius marcats per a tal fi i seguidament s'explica el procediment seguit per tal de poder-los aconseguir.

OBJECTIUS

- Conèixer l'opinió dels estudiants respecte a la seva participació a la Florence Network
- Saber quin perfil tenen els universitaris que hi assisteixen
- Detectar els punts forts i els punts febles que destaquen els estudiants després de participar a la Florence Network

DESENVOLUPAMENT

El 17th Annual Meeting of the Florence Network va tenir lloc del 21 al 25 d'abril de 2009 a The Hague University of Applied Sciences (THU) Academy of Health-School of Nursing, sota el lema: *"Patient/client centred healthcare". The Dutch perspective with an international touch*, i es va centrar en l'actual situació dels drets dels pacients a Holanda aplicat en diferents camps de les cures infermeres i la discussió i anàlisi des d'una perspectiva internacional.

Entre els actes més destacats de la conferència s'hi troben diverses ponències de les que se'n destaquen: *"Els drets dels pacients a Holanda", "Les cures en les demències i l'empoderament dels clients i les seves famílies", "Les experiències de clients i usuaris centrades en les seves cures de salut i la Introducció dels sistema holandés de salut i els naixements a casa"*. N'obstant val la pena destacar altres activitats en la que tant estudiants com professors van poder participar de forma conjunta com ara : *"El debat dels estudiants respecte als pros i contres dels pacients i clients del sistema de salut en cadascun dels països"*. Val a dir que una de les estudiants de l'EUI de la UdG va participar activament en aquest debat juntament amb estudiants d'Itàlia, Suècia, Holanda, Bèlgica i Turquia. Entre d'altres activitats que es varen portar a terme, s'assenyalen també els Workshops on es van poder practicar habilitats en el camp de les simulacions amb maniquís i per ordinador així com les relacionades amb l'adquisició d'estratègies de comunicació intercultural.

Un dels objectius d'aquest treball era concretament conèixer el perfil dels estudiants europeus que formen part de la xarxa FN, així doncs de les enquestes realitzades en podem extreure els següents resultats:

El nombre total d'estudiants que varen assistir a la FN es de 47. Formen part d'aquest estudi 23 universitaris, amb edats compreses entre els 18 i els 27 anys (edat mitjana = 21.76 anys). El 17.3% són nois. La procedència dels mateixos és en total de 9 països diferents: Holanda (n=6) estudiants, Bèlgica (n=5), Suècia (n=1), República Txeca (n=2), Finlàndia (n=3), Alemanya (n=3), España (n=1), Portugal (n=1) i Dinamarca (n=1). Assistien per primer cop 18 persones 4 ho feien per segona vegada i 1 per tercera .

Recollint l'experiència viscuda tant per professors com pels diferents alumnes catalans que aquest any hi assistien, podem dir, que l'acolliment va ser digne d'una universitat Europea, en tot moment professors i estudiants ens vam trobar ben atesos i immersos de seguida en l'ambient de companyonia i treball propi de la network.

Parlant conjuntament professors i alumnes vam pensar que aquella era una bona oportunitat per a poder connectar amb les opinions i interessos d'altres països i decidirem fer-ho en format enquesta, això ajudaria a les estudiants a poder apropar-se d'una manera més directa als

altres participants, saber l'opinió que els mereixia la trobada, també poder comparar amb els que ja havien assistit a d'altres encontres i poder fer participes de l'experiència a tots els altres estudiants de l'EUI que no hi havia pogut assistir.

Seria convenient poder establir vincles també amb els nous alumnes que comencen primer, perquè puguin conèixer ja el funcionament de la xarxa i comencin a implicar-se en el projecte ja des del primer curs,

Per tal de poder esbrinar els objectius proposats, durant la celebració del meeting els estudiants de l'EUI van elaborar unes preguntes :

Amb les preguntes que detallem a continuació pretenem assolir els objectius proposats en aquest treball per tal de conèixer l'opinió dels estudiants respecte a la seva participació , així com detectar els punts forts i els punts febles que destaquen els estudiants després d'haver participat a la Florence Network.

Les preguntes son les següents:

- 1- Què creieu que té de positiu l'existència d'aquesta network?
- 2- Quins són els punts forts del meeting?
- 3- Quins són els punts febles del meeting?
- 4- Com us afecta a nivell professional i personal l'assistència/participació al meeting/network?
- 5- Quines millores aportaríeu al meeting i a la network?

Després d'haver realitzat aquestes preguntes a 23 estudiants de diferents països i edats vam obtenir les següents respostes, tot fent-ne una síntesi podem dir:

- 1- Què creieu que té de positiu l'existència d'aquesta network?

Aquesta network permet l'intercanvi de coneixements d'infermeria entre els diferents països, els quals tenen diferents formes d'ensenyament i plans d'estudi. Gràcies a això, tant els professors com els estudiants poden valorar, de forma positiva i negativa, les diferents formes d'entendre la infermeria, permeten d'aquesta manera fer canvis per tal de millorar i unificar els estudis, i així aconseguir diplomats en infermeria millor qualificats i amb diferents punts de vista sobre la seva professió.

- 2- Quins són els punts forts del meeting?

El meeting permet conèixer, no només gent nova, si no gent amb la que hi tens molt en comú, la infermeria, que més que una professió és una manera d'entendre la vida. En el meeting també vam assistir a conferències, citades anteriorment, que van permetre conèixer el sistema sanitari holandès en diferents aspectes com la salut mental, les llevadores, els drets dels pacients, etc. Gràcies a la bona organització del meeting vam poder gaudir de la ciutat de La Haya, amb visita turística inclosa i conèixer la cultura i costums holandesos. També cal dir que el fet que tots els estudiants estiguéssim allotjats en el mateix lloc va permetre una millor comunicació entre nosaltres, on vam poder practicar l'anglès i passar bons moments, que ven segur que tots tenim les nostres anècdotes per explicar i recordar.

- 3- Quins són els punts febles del meeting?

De punts febles no se'n poden citar tants, ja que la valoració final és molt positiva. Tot i que per alguns participants es van fer una mica llargues les conferències, i per altres es va fer curta l'estada.

4-Com us afecta a nivell professional i personal l'assistència/participació al meeting/network?

Tots els entrevistats són unànimes en la resposta a aquesta pregunta, la participació a la network i l'assistència al meeting té un resultat positiu tant a nivell professional com en el personal. En el nivell professional permet incorporar nous punts de vista en la infermeria, tals com comparar els diferents sistemes sanitaris, i també cal dir que és un punt a favor en el currículum, haver assistit a un meeting internacional reflexa les ganes del professional d'aprendre noves maneres d'entendre la professió i l'interès a internacionalitzar la infermeria. A nivell personal aporta una experiència, que permet créixer com a persona, gràcies al treball en grup realitzat i a la coneixença de noves cultures.

5-Quines millores aportaríeu al meeting i a la network?

La resposta a aquesta pregunta va ser difícil de contestar, ja que per poder fer una valoració objectiva es necessitaria una major col·laboració en tot el programa. Però per part nostra, es necessitaria un major coneixement, ja que fora de les que vam assistir al meeting, poca gent de la universitat sap de l'existència de la network i dels seus objectius en el camp de la infermeria. Des d'aquest punt de vista, en aquests moments, i per no perdre el treball fet fins ara, és imprescindible fomentar aquest tipus d'iniciatives, des del primer moment que els nous estudiants comencen a formar part de la Universitat, la demora en el temps i el fet que els estudiants de tercer curs ja no hi assisteixen, fa encara més evident aquesta necessitat imminent; L'elaboració d'aquest treball i aquesta comunicació a un congrés internacional, pensem que pot ajudar a expandir, fer créixer i incrementar el possible nombre de participants a la Network propera, així com donar a conèixer als estudiants nous totes les possibilitats que tenen per orientar potser el seu futur professional cap a Europa.

Així doncs dels resultats obtinguts se'n destaquen:

- Com a punts febles:

9 enquestats no assenyalen res com a punt feble de la conferència, d'altres troben alguna ponència massa llarga.

- Entre els punts forts s'assenyalen:

La bona organització i bon ambient, l'allotjament, l'aprenentatge de la cultura i del sistema sanitari d'altres països, també l'enfortiment de l'anglès.

Cal destacar que l'elaboració d'aquesta enquesta per part de les universitàries de l'EUI i el fet d'haver de posar-se en contacte amb els altres per tal de demanar-los informació, va ser útil per facilitar la comunicació i posterior integració de les nostres estudiants amb els seus iguals europeus ja que era la primera vegada que aquestes participaven a la xarxa.

- En aquest sentit dir que molts dels universitaris enquestats destaquen la importància de que aquesta experiència pugui tenir una certa continuïtat en la mateixa persona per tal d'enfortir les relacions ja establertes en la primera trobada i iniciar la introducció a la xarxa d'altres estudiants que comencen.

Donant forma de manera objectivable a tota aquesta informació, opinions, respostes, extrems dels estudiants participants en aquest treball podem concloure que els principals objectius proposats per la FN s'acompleixen en el sentit que:

- S'incrementa la visibilitat dels graduats en infermeria d'Espanya a Europa, concretament aquesta es la única escola d'infermeria espanyola que en forma part.
- Es evident que s'ha fomentat l'intercanvi de professors i estudiants
- Els programes formatius universitaris d'infermeria augmentaran la seva qualitat en el sentit que estan seguint les directrius de Bolonia.
- S'inicien punts de connexió per poder cooperar en temes de recerca.
- Es poden posar en comú diferents experiències docents viscudes en diferents països
- S'està afavorint la participació en la formació transcultural dels futurs professionals en infermeria.

CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

Pel que s'ha pogut extreure de les enquestes podem dir que l'experiència ha estat del tot profitosa pels estudiants EU, que hi han participat, en quant a les activitats realitzades en el marc de la mateixa conferència i que s'expandeix en l'espai Europeu al haver realitzat una xarxa de connexió entre els diferents països d'on procedien els participants, això queda ben palès entre els universitaris que hi han pogut assistir per segona i tercera vegada.

Podem assenyalar que entre els punts forts destaquen valors importants pel currículum del propi estudiant així com de l'estudi en sí i que difícilment es podrien assolir en un altre marc que no fos en l'assistència en alguna de les xarxes que es promouen des de l'Infermeria.

Aquest esforç per part de diferents entitats i dels propis estudiants i professors és important per anar enfortint i consolidant aquest tipus d'encontres de treball en el marc de la infermeria. Això ens permetrà posar les llavors del que podrà ser una futura interconnexió europea que donarà força a la qualitat professional en infermeria.

Des de l'EU sempre s'ha pensat que és important fomentar aquestes xarxes d'intercanvi cultural tant pels professors com pels propis universitaris i així d'acord amb les directrius de Bolonia ens permet potenciar l'intercanvi d'estudiants i docents dels diferents països.

Participar de manera conjunta professors i estudiants en aquest tipus d'experiència suposa un valor afegit al procés d'ensenyança - aprenentatge. Potencia en els estudiants l'adquisició de competències transversals, afavoreix les relacions que s'estableixen entre uns i altres i incrementa els contactes amb d'altres institucions europees i d'altres països que imparteixen els mateixos estudis.

No obstant i a títol de reflexió, la pertinença i participació en una xarxa no inclou únicament a les persones que assisteixen a les reunions anuals sinó que es pot estendre a la resta d'estudiants i professors del centre ja sigui a través dels contactes generats, els fòrums oberts que la xarxa o les institucions que hi pertanyen tenen, etc.

Esperem que en un futur proper es puguin potenciar aquest tipus de xarxes, per així anar consolidant aquest valor de connexió i unió amb Europa, i enriquir-nos mútuament de les experiències i treballar de la mà amb d'altres col·legues tan propers però potser tan allunyats fins ara.

Per acabar, dir que es valora positivament el fet de donar continuïtat a aquets tipus d'experiències en el futur. La intenció recau en la possibilitat de que algun estudiant del nostre centre pugui a curt termini, participar de forma directa en l'Student Board permetent així una major projecció del nostres alumnes a l'EEES.

A llarg termini i tenint en compte l'interès mostrat des de la FN, el propòsit seria la celebració de l'annual meeting a Girona en el marc dels estudis d'infermeria de la UdG, d'aquesta manera l'experiència podria arribar a tot el conjunt de professors i estudiants del centre.

Creiem que la participació amb aquesta comunicació, en aquest tipus de congrés pot ajudar a consolidar els llaços que ja s'han iniciat amb algunes universitats europees i fomentarà la futura participació dels nostres estudiants.

BIBLIOGRAFÍA

ENQUA (2005). Criterios y directrices para la garantía en el Espacio Europeo de Educación Superior. Helsinki: ENQUA. Recuperat 28 de Julior 2009, des de; http://www.aneca.es/present/docs/engaciteriosydirectrices_261005.pdf

Florence Network. Official Information Brochure. European Co-operation in Nursing and Midwifery in Higher Education. (2009). Recuperat 30 agost 2009, des de <http://www.florence-network.info>

Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació i Universitats. Universitat de Girona. (2006). Guia per a l'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior. *Quadern 4 . Activitats d'aprenentatge*. Girona: Universitat de Girona, Vicerectorat de Docència i política Acadèmica

Vygotsky, L. S., (1978), *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

PREGUNTES/DEBAT

- 1- Teniu experiència de participació en alguna xarxa? Hi assisteixen professors i estudiants de manera conjunta?
- 2- De quins recursos disposen els Departaments i Centres per a fomentar la participació d'estudiants i professorats en aquestes xarxes?
- 3- Quines competències desenvolupen els estudiants pel fet de participar en una xarxa?
- 4- influeix veritablement en el desenvolupament del currículum de l'estudiant el fet de participar en una xarxa?. De quina manera?
- 5- De quina manera pot repercutir la participació en xarxa en el futur professional de l'estudiant ?
- 6- creieu que l'assistència conjunta de professors i alumnes a aquestes trobades anuals enriqueix les relacions d'ambdós ?